

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Az Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius Misszióház hivatalos havi tudósítója.

Felelős szerkesztő: Dr. Iván László

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Koháry-u. 4. Telefon: Aut. 17-4-24. Előfizetési ára egész évre 4- P, amely beküldhető a budapesti unitárius egyházközség 30.400 sz. postacsekkszámlájára

JÓZAN MIKLÓS

PÜSPÖKI VIKÁRIUS NEGYPVEN ÉVES LELKÉSZI JUBILEUMA.

Lélekemelően szép ünnepélynek a színhelye volt október 8-án a budapesti Koháry-utcai unitárius templom. Kint az őszi utolsó meleg nap sugarai aranyozták be a vasárnapi ünneplőbe öltözött pesti utcákat, benut a templomban pedig szívük melegét szórták szeretetvirágként pásztoruk lábai elé, az egész csonka hazából és azontulról összesereglett hivek, tisztelők, barátok. Az ünnepély kezdete csak negyedtizenkét órára volt kitűzve, de már egy órával korábban nem lehetett helyet kapni a szűkre szabott templomban. Most látszott csak meg igazán, hogy negyven esztendő alatt lélekszámban mennyire megnőtt a pesti gyülekezet, amikor nem volt képes biztosítani, hogy mindazokat befogadja, aki az őszi főpásztort látni, szeretetében megfürödni, ékes szép szavait hallani akarták.

Negyedtizenkét órakor felbugott az orgona s a csonka országi lelkészek kis csoportjától követve tartotta meg *Józan Miklós* ünnepi bevonulását a templomba s hivei és tisztelői szívébe. A gyülekezet mint egy ember állt fel tiszteletére s e néma felállás impozánsága megértette, hogy így többről van szó, mint egy előre jól megrendezett ünnepélyről. Itt emberi lelkek nyilatkoztak meg önkéntelenül: a gyülekezet köszöntötte leg-hivebb munkását. A bevonuló lelkészek közül először *Barabás István* lelkész lépett a szószékre, hogy az Istentisztelet liturgikus részét vezesse.

majd a Hozzád megyek Uram dallama szállt az ég felé s azután Barabás lelkész imádkozott a pásztorért és a nyájért, akiket a hűség számai kötnek egymáshoz. A „Világosság szent Atyja“ ősi dallamának felhangzása után dr. Csiki Gábor A 90. zsoltár eléneklése után bibliaolvasás volt, tartotta meg Márk 10 r. 42-44. versei alapján ünnepi beszédét. Beszédében azt fejtegette, hogy az élet Isten ajándéka, de ezt igazán értékessé a szolgálat szelleme teszi. A szolgálat szelleme alázatossággal párosulva az a nagy adomány, amelyért Istennek a legmélyebb hálával és köszönettel tartozunk. Józan Miklóst Isten csókja érintette mikor a papi pályára elválasztotta s ezért ad hálát a budapesti gyülekezet. Áldott az igehirdető — mondotta — de ezerszer áldottabb ki életével tesz tanúságot az ígéről.

Az Istentiszteletet Józan Miklós megható hálaadó imája és áldása zárta be. Majd felhangzott a híres unitárius ének: „Egy Istenünk, egy magyar hazánk“.

Az Istentiszteletet az egyházközség diszközgyűlése követte, melyet dr. Tóth György nyitott meg, megemlékezvén a névtelen unitárius hőskörről, akik itt a csonkaország földjén az unitarizmus szent ügyéért harcoltak s kiknek szellemei harcát folytatta a múlt században itt új életre kelt unitarizmus, élén Józan Miklóssal. Az elnöki megnyitót az üdvözlések hosszú sora követte. Dr. Gál

Kelemen a püspök és az E. K. Tanács képviselőjében köszöntötte „az egyház törhetetlen hűségű fiát”. Dr. Tóth István h. államtitkár a kormány képviselőjében üdvözölte a felekezeti béke-bátor harcosát s átadta a Kormányzó Öfőméltósága kitüntetését: a II. oszt. érdemkeresztet a csillaggal. Dr. Jakabházy Zsigmond egyet. tanár a tudományegyetem, dr. Putnok Móríc a műegyetem nevében mondtak üdvözlőt.

Az üdvözlők sorát dr. Kozma Jenő orszgy. képviselő, egyházi gondnok ünnepi beszéde szakította meg. Beszédében Józán Miklóst mint élő felkiáltójelet aposztrofálta, aki Erdélynek szép magyar kulturája, a tordai szellem fenkölt nemessége után kiált. Ugy állította az ünnepeltet a hallgatók elé, mint aki életében elérte a legnagyobb kitüntetést: polgártársai szeretetét. Az egyházközség nevében Bibliát adott ajándéknak, majd a tisztelő barátok nevében Józán Miklós mellszobrát adta át az egyháznak. Szavai közben lehult a lepel Istók János szobrászművész által alkotott szép mellszoborról.

Ezután dr. Csiki Gábor felolvasta a külföldi, angol és amerikai hitrokonok üdvözlőit. Megható volt, amikor dr. Nyiredy Géza Torockó üdvözlőt olvasta fel. A híres szép bányaközség egykori lelkésze emlékére 5000 lejes alapítványt tett. Dr. Mikó Ferenc az igazgató tanács, dr. Kozma György az egyházkör nevében köszöntötték az ünnepeltet. Még sokáig hallani fogjuk dr. Raffay Sándor ev. püspök igazi meleg testvéres szavait és dr. Ravasz László ref. püspök erdélyi zamatu megkapó üdvözlőt. Dr. Kiss Arnold budai főrabbi és dr. Hevesi Simon pesti főrabbi mondtak ezután szívből jövő meleg szavakat. Dr. Némethy Károly tanácsnok a Székesfőváros Polgármestere és közönsége nevében köszöntötte a jó magyar diplomatát.

Következtek az unit. társadalmi egyesületek üdvözlősei: dr. Mikó Gábor a Misszióház, dr. báró Daniel Gábor a Dávid Ferenc Egylet, Buzogány Anna a Nőszövetség, Szőke Mária szép csokor kíséretében a leányegylet, Szentiványi József a Brassai Sámuel ifj. egylet, Berde Lajos a kereskedők és iparosok köre nevében köszöntötték. A János Zsigmond cserkészcsapat egy kis apródja Nyiredy Szabolcs virágcsokrot adott át e szavakkal: „Legkisebb hivei a legnagyobb szeretettel”.

Kelemen Béla rendőrfőtanácsos a rendőrtisztek és az őrszemélyzet nevében köszöntötte a rendőrvallásoktatás kiváló munkását. Eöttevényi Olivér dr. a külügyi társaság ügyv. elnöke az angolszász összekötőt ünnepelte. Vitéz Csécsi Nagy Imre ny. altábornagy a Bethlen Gábor Szövetség

nevében mondott beszédet, dr. Fodor Oszkár a Zsófia gyermekszanatórium és a veszprémi megyéspüspök dr. Rott Nándor, mint az egyesület elnöke nevében üdvözölte a gyermekek nagy barátját. A magyar-szekely egyesületet az üdvözlések során dr. Szeremley Ákos ny. tanfelügyelő képviselte.

Végül Biró Lajos hódmezővásárhelyi lelkész a lelkészi kar nevében úgy aposztrofálta Józán Miklóst, mint „tiszteletes püspök urat”. Az ünnepelt ugyanis azt tartotta mindig legnagyobb kitüntetésnek, ha egyszerűen „tiszteletes urnak” szólították. Egy ilyen tárgy megnyilatkozása volt az üdvözlő szerint a legszebb, a legfelelőbb, az unitárius egyszerűséghez legtalálhatóbb prédikáció. Józán Miklósban a pásztort ünnepelte, aki majd egyszer az előtt a főpásztor előtt áll meg, aki a legkevesebb külső jelét hordja magasságbeli tisztségének.

Józán Miklós püspöki vikárius, akit a sok üdvözlő sokszor könnyekig meghatott, szívből jövő meleg szavakban mondott köszönetet Istennek a hálaünnepért, majd rendre köszönte meg az egyes felszólalóknak a szavait, a kitüntetésüket, az ajándékokat. Éreztük, hogy valóban szív szólt a szívhez.

Dr. Tóth György elnöki bezáró szavai után az ünneplő gyülekezet a Himnuszt énekelte el. Az ünnepélyt este a Gellért szálló márványtermében rendezett. 180 teritékes diszvacsoza zárta le. Lelkünkben azonban tovább él egy felejthetetlen szép nap emléke.

IVÁN LÁSZLÓ

dunabogdányi konferencia megnyitó beszéde

I S T E N F E L É

c i m m e l nyomtatásban megjelent. Levelezőlap kérésre szerző bárkinek ellenszolgáltatás nélkül szívesen megküldi.

*Cime: a lap szerkesztősége
(V., Koháry utca 4.)*

MAI KÉRDÉSEK.

A budapesti egyházközség gazdasági célkitűzései.

A budapesti unitárius eklézsia lelkes és nagy befolyású vezetőinek bölcs előrelátása folytán kedvező körülmények között alakult meg és fejlődött oda, hogy a csonka-magyarországi egyházzsér központja lett. Az egyházközség vagyoni viszonyai is kedvezők voltak, amíg csak egy lelkész volt és néha-néha segédlelkész alkalmaztatott. A világháború után az egyházak helyzete megváltozott és a budapesti viszonyok is oly szélesebb irányú szervezkedést követeltek, ami elől kitérni egyházi szempontból nem lehetett. Jellegzetes külső tény, hogy ma csak a fiatalok hitoktatása két papunk munkaerejét köti le és ezeken fölül a periferiákon még két tanítóafia végez 12 órában hitoktatást.

A misszióház munkája külön feladatkör, amely egy papot és egy segédlelkészt foglalkoztat.

Ezzel szemben a hívek száma és adózási képessége a háború után — a menekültek fluctuáló elhelyezkedésén kívül alig változott. És ez, a fejlődés nagyobb méretűségével szemben, nagy gondot okoz!

Hálára érdemes és széles perspektívájú elődeink oly szép és értékes székházat teremtettek a semmiből, amely önmagában nagy érték, de egy vagyoni szegény eklézsiának nagy teher.

A gyönyörű, gotikus stílusban épített székházunk, a vállalkozó cég igényének az amerikai lelkészek áldozatkésztsége útján történt kiegyenlítése után, gazdag adományt jelentett, ámde a helyzet az, hogy az épület költséges fenntartása és a nagy adók a jövedelmet oly mértékben felemésztik, hogy a tiszta jövedelem csak akkor fog a két rendes lelkész jövedelmének fedezésére elegendő lenni, ha a hívek, adózási kötelességüknek eleget tesznek. Az egyházi adó az állami adónak 10%-áig igazságos és a többi egyházakéval szemben mérsékelt.

Ezt az adót most már az eklézsia kénytelen lesz közigazgatási uton is behajtani, mert az osztó-igazsággal nem egyeztethető össze, hogy magas állású és fizetni tudó híveink önkényesen minimalis összeget jelölnek meg; sőt egyesek évek óta egyházi adót nem is fizetnek. A hátralekös névsora szomorú képet mutat az unitárius áldozatkésztség szempontjából.

Mély megilletődéssel és bensőséges büszke-

séggel szemlélhetjük azonban a másik névsort: az alázatos lelkű unitáriusok névsorát.

Az egyházi adó pontos fizetésén fölül ugyanazokkal a nevekkel találkozunk a cserkészek támogatásánál, az egyháztársadalmi egyesületek javára történt fizetéseknél, a nőegylet gyűjtéseinél, a „Kert” és „Erdő” nagy összegeinek összeadásánál! Ezek előtt az unitárius áldozatkész lelkek előtt a tisztelet és hála lobogóját hajtjuk meg a nagy unitárius nyilvánosság előtt, mert ezek a híveink se bővelkednek földi javakban, ezek a híveink is sok apró szükségletükről mondanak le, de az erdélyi testvérek áldozatos lelkével rokon érzésük folytán áldozni akarnak.

Ez az áldozatos lélek kell, hogy a mai nyomoruságos viszonyok között is minden unitárius hívőnket áthassa.

Áldozatok nélkül az ősök becsületes szerzését fenntartani és megtartani nem tudjuk!

A budapesti egyházközség a jövőben esetleg azzal is számot kell, hogy vessen, hogy pénzügyi viszonyai esetleg csak egy *rendes* pap tartását teszik lehetővé. Papváltás esetén a szomorúságot jelentő *leépítés* gondolata feltétlenül előtérbe fog kerülni, ha csak adófizető híveink száma nem fog megszorodni.

Az egyházközség vezetősége kötelességének tartja a közgyűlési nyilvánosságon túl a szélesebb unitárius közvélemény előtt feltárni, hogy a mai rossz gazdasági viszonyok dacára is elodázhatatlan gazdasági célkitűzések előtt áll.

1.) A magyarországi papok ezidő szerint a megérdemelt nyugalomba menés esetén megfelelő nyugdíjjal nem láthatók el. Az összes magyarországi hívek erkölcsi kötelessége, hogy a „Kert” és „Erdő” gyűjtése után a „Nyugdíj-alap” javára adakozzanak. Ki-ki tehetsége és lelke szerint! Nagyobb alapítványok jó szolgálatot tennének.

2.) A budapesti eklézsia szép székházának általános renoválása és az udvar felőli vizes-rész izolálása elodázhatatlan feladatok.

3.) Nem lehet az általános renoválással kapcsolatban a templom belsejének újra festését is soká halasztani és az 1940. évi évfordulóra sorrendben ez is elvégeztetendő.

4.) Az orgona mai állapotában szintén hasznavehetetlen. Egy szép orgona gondjait se lehet kikapcsolni!

Ezek oly gazdasági célkitűzések, amelyeket a *rendes jövedelmekből* megoldani nem lehet. Ma már az amerikai testvérek felé se igen kacsint-

hatunk sikerrel. Az erdélyi jelszó segíthet csak: mindent a magunk erejéből, ha élni akarunk!

A vezetőség a mai nehézségeket jól ismeri, de ismeri fajtánkat is és hívő lélekkel hirdeti: mi unitáriusok a magunk erejéből — élni akarunk!

Dr. T. Gy.

ERDÉLY.

Parciális Medeséren.

A cím a fiatalok előtt talán magyarázatra szorul. Az idősebb rendűek lelkében azonban drága emlékeket ébreszt. Az egyházköri közgyűlést nevezik a székely földön parciálisnak. A név a tartalmat kellően nem fedi! A parciális nemcsak az egyházi vezető emberek hivatalos ténykedése, hanem egy egész vidék unitárius társadalmának nagyszerű élet megnyilvánulása: a hasznos és a kellemes ideális összekapcsolása. Mialatt a hivatottak az egyházkör ügyes-bajos dolgait megtárgyalják, egy egész világ társadalmá ad egymásnak találkozót. A kora reggeli órákban a szélrózsa minden irányából jönnek az ünnepi diszbe öltözött falu felé a székely „kocsiszekerek”; egyháztanácsosokat, tiszteletes és kántor-tanító urakat hoznak feleségeikkel, gyermekeikkel együtt. A fiatal leányok hetekkel megelőzően készülődnek a parciálisra, mert ott lesznek a kereszturi és kolozsvári diákok közül is. A parciális a hivatalos tanácskozástól és az ünnepi istentisztelettől kezdve el egészen a köz-ebéig, a fiatalság templomkerti „cicézéséig” és az esti táncmulatságig valami olyan ünnepies közszellem jellemzi, ami az embert hitében és egyházához való ragaszkodásában erősíti meg.

Egy ilyen, a régi jó időkre emlékeztető parciálison vettem részt *Medeséren* július 26-án. Nem akarok az esetről részletes jelentést írni. A gyűlés hivatalos részéről csak annyit jegyzek meg, hogy az a komoly egyházszeretet és az emelkedett szellem, ahogy ott a hivatottak az ügyeket megtárgyalták, egyházunk és székely fajunk jövőjébe vetett hitemet erősítették meg. Sok minden történik ma, sőt alig történik ma egyéb Erdélyben, mint ami az embert nagyon elszomorítja. A mi sorsunk az erdélyi magyarok sorsához képest még mindig aranyállapot s mi, akik, ha csonka hazában is, de legalább szabadon élünk, Isten ellen vétkezünk, ha ezer bajunk mellett is panaszkodni merünk s az erdélyi atyafiakért imádkozni s ha kell, áldozni megfelede-

zünk. Én azonban mégis nem kétségbeesve, hanem hitemben megerősödve jöttem haza a medeséri parciálisról. Az egyház, melynek olyan hű és önfeláldozó fiai vannak, mint a kereszturköri atyafiak, nem veszhet el soha, élni fog mindig Isten dicsőségére és nemzeti kultúra javára.

Az utóbbi 20—25 esztendő során, belső egyházpolitikai életünkben gyakran éltünk ilyen kifejezésekkel: „A központ”, illetve „Kolozsvár” és „Keresztur”. A szavak olyan alkalmazást nyertek, mintha bizonyos komoly elvi ellentétet fejeznének ki. Hiba ez, mert „Kolozsvár” és „Keresztur” között legalább is az egyház önfeláldozó szeretetét illetően, ellentét soha se volt és nem lesz ezután se. Az egyházpolitikai viták kapcsán „Kolozsvár” a maga természetes adottságánál fogva becsülendő, nemes konzervativizmussal inkább a hagyományokat — „Keresztur” pedig, anélkül, hogy ezeket megtagadná, a gyakorlati élet követelményeit hangsúlyozza és helyezi legtöbbször előtérbe. Körülbelül innen származik mind az az időnkint jelentkező esetleges nézeteltérés, amiben a felületes szemlélők lelki ellentétet látnak. Ilyen nincs és remélem nem is lesz soha. Legfönnebb arról lehet szó, hogy a kereszturiek tiltakoznak az ellen, mintha a kolozsváriak jobban szeretnék az egyházat, mint ők és viszont. Nem szeretnék úgy feltűnni, mint aki távolról tanácsokat osztogat. Meg vagyok azonban győződve arról, hogy ha a „kereszturiek” és a „kolozsváriak” egy-egy, a medesérihez hasonló parciális szellemében gyakrabban találkoznának és elbeszélgetnének, még a látszólagos nézeteltérés is megszűnne közöttük, ami ma még itt-ott mutatkozik s a felületes szemlélő előtt lelki ellentétnek látszik.

Nekünk pedig, magyarországi unitáriusoknak, kik szórványszerűen élünk a csonka hazában, egyenesen életbevágóan szükség, hogy egy-egy székelyföldi parciálison időnkint résztvegyünk s azok ősi, hamisítatlan szellemét lelkünkbe szívjuk. Minket itt ebben a milliós fővárosban határozottan fenyeget a veszély, hogy lassankint „elpestiesedünk”. Veszély ez, mert az „elpestiesedés” unitárius és székely faji jellegünk megcsorbulását jelenti. A világért se azt tanácsolom, hogy mi, kevésszámú unitáriusok, helyezkedjünk szembe ennek a gyönyörű városnak kulturális közszellemével s mint idegen elem, itt rodostói életet éljünk. Csupán csak az az óhajom, hogy maradjunk meg itt is erős, jó unitáriusoknak és székelyeknek. Irtózzék minden unitárius még a gondolatától is annak, hogy reverzálist adjon, mert ezzel utódai székely faji jellegét is eladja.

Ez a város pedig csak mint unitárius székelyeket fog igazán megbecsülni és értékelni minket, mert mint ilyenek, kevés lélekszámunkkal is értékes, sőt nélkülözhetetlen színt adunk ennek a még nem is olyan régen német jellegű városnak esodálatosan fejlődő magyar kulturájához. Egy szóval mi budapesti és csonkaországi unitáriusok, kik legtöbbször akarunk ellenére szakadtunk ide a székelyföld ősi rögeiről, megbecsülést és elismerést csak akkor remélhetünk, ha új környezetünkben is erős unitárius székelyek maradunk. Ehhez pedig az szükséges, hogy mindig szívünkben hordozzuk egy-egy székelyföldi parciális szellemét. Sokan mennek hiveink közül nyáron látogatóba a székelyföldre. Ejtsék utjukat, hogy az illető egyházkör parciálisan résztvehessenek. Ha az erdélyi magyarnak ma nagy szüksége van arra, hogy időnkint Budapestre jöjjön s itt egy kis szabad magyar levegőt szivjon magába, nekünk csonkaországi unitáriusoknak még nagyobb szükségünk van arra, hogy időnkint a székelyföld ősi rögeit érintsük és egy-egy parciálisan, igazi, ősi unitárius szellemet szivjunk magunkba és egy kis tömegérzetet nyerjünk ott, ahol csaknem minden falu népe tisztán unitárius.

Ilyen tiszta unitárius falu Medesér is 14 kilométerre Székelykeresztúrtól. Girbe-görbe szépségét egy kiugró dombtetőre épített templomával, muskátlis ablakos házacskáival, régi gyümölcsös kertjeivel és haragos Alba patakjával leírni meg nem kísérem. Ezt látni kell. Csak annyit, hogy ez a falu engem nagy hála kötelezett. Sokat jártam a nagy világban, tengereken túl és innen egyaránt. Jártam világvárosok felhőkarcólói között, melyeknek lakossága nagyobb, mint az egész csonkaország népessége. Résztvettem nagy világkongresszusokon. Imádkoztam és prédikáltam gyönyörű nagy márványtemplomokban különböző nyelveken, de szívem talán soha úgy meg nem mozdult, mint július 26-án, a medeséri kicsi templomban, ahol az én székely véreimmel együtt énekelhettem őseim zsoltárát.

Medesér az utóbbi esztendőben egy szép népház is épített. Szeretném ezt a mi „elfajuló” és még az adófizetés ellen is zugolódó budapesti hiveinknek is megmutatni, hogy lássák, hogy ott, ahol az ősök öntudatos unitárius hite él, milyen áldozatokat tudnak hozni az emberek egyházukért és faji kulturájukért. Közgyűlés után a falu a vendégeket a népházban jól „el látta.” Étél után tánc is következett, amibe még az öregebb rendűek is bekapcsolódtak. Mindez

azonban nem léha szórakozás, hanem egy ősi kultusz gyakorlása volt, ami faji öntudatot erősít. A székelyföldön hála Istennek, kezd ismét divatba jönni a régi szép „szóttos gunya.” Gyönyörű látvány volt fiatal leányokat, tüzről pattant menyecskéket nagyanyáink festői szóttos ruházatában látni s még gyönyörűsebb volt a hét vármegyére híres medeséri banda muzsikájára velük egy táncot eljátni. Régi szép magyar nótát annyi érzéssel, mint a medeséri vályogvető cigány, senki el nem muzsikál. S mikor a deresedő megyebíró is nagy „gangosan” beállott a táncba s el kezdte a csürdögölőt, ezt még a pesti parkettáncosok is megirigyelhetnék volna.

A kereszturi kör szivügye ma a kereszturi főgimnázium s a vele kapcsolatos gazdasági iskola. A főgimnázium felső tagozatát az Egyházi Főtanács 1930-ban a maga részéről anyagiak hiányában kénytelen volt feladni. A terhet, amit az egyház nem birt meg, önként magára vette és azóta is hősiessé hordozza a kereszturi egyházkör és kör kezdeményezésére a magyar társadalom. Akármilyen legyen is valakinek a véleménye az erdélyi unitárius egyház hivatalos iskolapolitikájáról, az az egy bizonyos, hogy a kereszturi atyafiak hősiességének tiszteletét parancsol és a történelem lapjára fog kerülni. Bebizonyították, hogy az egyházat és iskoláját igazán szerető székely ember erős akarattal még a lehetetlennek látszó feladatok megoldására is képes. S mindazok, akik őket magyar kulturális küzdelmükben segítettek vagy ezután segítik, maguk is egy történelmi dicsőség részeseivé válnak.

E helyen is köszönöm a kereszturköri atyafiaknak, főképp Dr. Elekes Domokos köri felügyelőgondnok barátomnak, egykori praeceptoromnak, hogy medeséri parciálisan részt vehettem, az egyházkör küzdelmes életébe beletekinthettem s a látottakról kötelességszerűen az Amerikai Unitárius Társulat elnökségének is jelentést tehettem.

Dr. Csiki Gábor.

*Az Unitárius Értesítő
a megújhodni akaró
unitáriusok lapja. Tá-
mogassuk minden
erőnkkel!*

„János Zsigmond“ cserkészei a Jamboreen.

Nem a nagy világ, nem is egy kis ország életéről írónak e sorok, hanem a mi anyaszent-egyházunk zajtalan eseményeiből emelkednek a felejthetetlen dolgok Pantheonjába. Mert az a két hét, amit a 345. sz. János Zs. cserkész-csapat harmincnyolc tagu „Székelyraja“ a gödöllői világ-jamboreen töltött, a jól végzett munka, a megacélosodott szép öntudat szép sikereinek tárházába kívánkozik.

Annak a gondos előkészületnek, mellyel a mi Szervező Bizottságunk, élén báró dr. Daniel Gábor kedves elnökünkkel és a csapat vezetősege a szó egyenes értelmében megdolgozták a csapatot és annak a nagy áldozatkészségnek, mellyel az egyházközség, a Misszió Ház, az összes társadalmi egyesületeink és az egész unitárius társadalom fölkarolta a jamboree ügyét, nem maradhatott el az eredménye. Olyan munkát végeztünk, amely fölött nem lehet napirendre térni anélkül, hogy meg ne emlékezzünk róla azok előtt is, akik nem juthattak el Gödöllőre és nem láthatták a mi ottani életünket.

Julius 29-én fölcsomagoltunk egy teherautóra és néhány „kötőrő“ cserkészünk kíséretében utnak indítottuk a csapatfelszerelésünket Gödöllő felé. Rosszul kezdődött a jamboree, mert az egyik autókerek már a főváros területén összeroppant, hogy azután még kétszer ismételve meg ugyanazt a gödöllői országuton. A motor is gyöngének bizonyult s ha a fiuk nem lettek volna segítségére a betegesen kattogó gépnek talán soha sem jutottunk volna el az Erzsébet-parkba, a részünkre kijelölt táborhelyre. Így is egy fél nap és egy fél éjszaka telt el, míg végre megérkeztünk. Később azonban rájöttünk, hogy ez a romantikus utazás, amely alatt több verítéket izzadtunk, mint amennyi benzint fogyasztott a motor, legalább is országos rekordot jelent, mert a jamboreen a mi kis unitárius hazánk a lengyelek, az angolok és a norvégek birodalmával volt határos s így mi tulajdonképpen nem is Gödöllőre érkeztünk meg éjfél tájban, hanem egész Európán keresztül Norvégia legészakibb csucspontjára.

Másnap, július 30-án, rádiós istentisztelet keretében áldott meg és indított el bennünket József Miklós vikárius ur a Koháry uccai templomunkban. 12 órakor még imádkoztunk a mi kis gyülekezetünkben és d. u. 5 órakor már a

gödöllői királyi park mellett vidáman meneteltünk a filmfelvevő lencséje előtt, hogy a megérkezésünk is fenmaradjon az emlékezés számára. Az első két nap a táborépítés munkájával telt el. A honalapítás töredékei elevenednek meg minden alkalommal, amikor a cserkészek valahol a folyók partján, erdők rengetegében, távol minden kulturától fölépítik sáttortáborukat. A jamboreen különösen szép volt ez a munka, mert a különböző nemzetek gyermekei népük életének jellegzetes vonásait építették bele a táboraikba. A mi sátraink között az erdélyi szellem lebegett. Mintha csak a Hargita, vagy a Székelykő vidékéről érkeztünk volna a világversenyre. A legnagyobb gondot a székely kapu összeállítása adta. Milyen felejthetetlen élmény volt látni azt, hogy a diszes oszlopok, felül az összekötő gerenda, a zsindeyes galambducos fedél, a tulipános ajtó és a nagykapu egyszerre csak fölépült a táborunknak a játéktér felőli oldalán. Azután a felirásokat véstük reá a gerendákra. A kis ajtó fölé a csapatmonogramot és a nagykapu fölé a járóelőket figyelmeztető jelmondatunkat: **Jó ember, e kapu nem akar kizárni, csak mutatja azt, hogy hol lehet bejárni.** A kapu belső oldalára a jellegzetes székely istenhozzádat: **Távazzál békével ha istenes voltál, lelked hánykódása üldözzön, ha loptál.** (Aztóta az egyik pestkörnyéki faluban egy jó ember megépítette az udvarán a táborunknak kisebbített képmását ugyanezekkel a feliratokkal. S valószínűleg, aki csak megnézi az ő kapuját, meg fogja tudni tőle, hogy az eredetije az unitárius cserkészek otthonában látható.) Táborunk közepén az árbocrud körül a Koháry utcai templom képét építettük ki fehér kövekből. A templomkapu bejárata fölé egy kis zsámolyra helyeztük el *az imakönyvünket és mellette ott volt mindig kinyitva a biblia.* Ez is erdélyi örökség volt nekünk, amely más táborokban nem volt található s amelyről mi tudtuk, hogy a székely házak mestergerendáját helyettesíti.

Mennyi idegen ember lett ismerősünk és jó barátunk e két hét alatt! Mennyien mondták a székelykapu alatt fölragyogó szemmel: „Mi is erdélyiek vagyunk!“ Milyen sokan megcsodálták a csapatzászlónkat. Mennyien simogatták meg rajta az erdélyi címert s hullattak könnyeket mellette. A tábori konyhánk állandó csodálkozás tárgya volt. (A Magyar Cserkész is megemlékezett róla.) De amikor kürtöskalácsot süttünk, majdnem rendőri támogatásra szorultunk. Sokan tudták róla, hogy erdélyi sütemény s ezért nézték. Volt azonban olyan csodálkozónk is, aki így

kiáltott fel: „Nézzétek, ezek a kolbászt fára csavarták és úgy sütik meg!” Egy alkalommal altábor parancsnokságunk vendégül látta az idegen cserkészvezetőket s ez emlékezetes uzsonnára minket kért fel, hogy a kürtös kalács sütés művészetét bemutassuk az idegen testvéreinknek. Nem hiszem, hogy a földkereken valaha még sült volna kürtöskalács, amely a mienknél boldogabb lett volna. Mert amikor a sütőre kezdtük fölcsvarni egyszerre csak a sok különböző nemzetiségű cserkészvezető fotóriporterré változott és mohó étvággyal fényképezni kezdték a titokzatos ismeretlent, mint nagy esküvőn a menyasszonyt és a fehér tészta a nagy boldogságtól lassan pirulni kezdett. S ami azután történt, az már szinte nem is cserkészekhez illő volt. Megbomlott a fegyelem, eltűnt a testvéri egyetértés s a sokajku cserkész-sereg megostromolta a hosszú tekercest s egymással szemben egy csöppet se előzékenykedve az mosolygott a legjobban, aki legnagyobb szakíthatott belőle. A gazdagon terített asztal senkit se érdekelt többé, minden figyelem a mi kis erdélyi fadarabunk felé fordult.

Az angol cserkészek mindennapos vendégei voltak a táborunknak. Ők tanultak magyarul, mi tanultunk angolul. A fiuk annyira lelkiismeretesen fogták föl a nyelvtanulást, hogy sokszor elfeledkeztek magukról s amikor a látogató közönséget kalauzolták a táborban ahelyett, hogy a föltett kérdésekre magyaros udvariassággal azt felelték volna, hogy „igen kérem”, rövid angolos eleganciával egyszerűen így válaszoltak „Yes”.

A közöttünk kifejlődött barátságnak az lett a vége, hogy egy szép napon az angol testvéreink kihívtak bennünket futballmérkőzésre. És itt aztán mi is elfelejtettük az udvariasság szabályait s 4:0-ra alaposan helybenhagytuk őket. Ezzel is növekedett a tekintélyünk s ettől kezdve már nemcsak akkor respektáltak bennünket, amikor paprikát ettünk.

Ez a testvéri jó viszony és barátság egyik legkedvesebb jamboree emlékünk, amely többet ér minden más „csenecsölt holminál”. Mert ez nem egyoldalú emlék. Az angoloknak is ép oly kedves, mint nekünk. Egyik parancsnok testvérünk így ír róla a minap érkezett levelében: „Mi itt Angliában megkezdtük a megszokott munkánkat, de lelkünkben felejthetetlenül él annak a nagyszerű kirándulásnak az emléke, amelyet mi soha sem fogunk tudni eléggé megköszönni önöknek, magyaroknak. *Ugy gondoljuk, hogy a magyar cserkészlet egyik legszebb szervezete, amit mi valaha láttunk.* S ahogy önök a jamboree nagy tömegét ellátták és rendbentartották, az

egyenesen csodálatraméltó. A múlt héten volt nálunk a jamboree résztvevő cserkész nagy találkozója s ha valaki önök közül itt lett volna, hallotta volna azt a minden oldalról jött őszinte megnyilatkozást, amellyel itt a magyar cserkészletet s a magyar népet dicsérték. A mi kis csapatunk és az egyházközség tagjai is érdeklődéssel hallgatták a jamboree beszámolót és üdvözlétüket küldik mindnyájuknak s várjuk önöket, hogy jöjjenek Angliába, hogy itt táborozhassunk megegyeszer együtt.”

A fiuk lelkében nem mosódnak el a szép emlékek, időnként megelevenednek s így születnek az ehhez hasonló levelek. Ez az a többlet, amellyel gyarapodott a mi cserkész munkánk a jamboree s amelyet mi azzal a tudattal fogunk végezni ezután, hogy nemcsak az egyházunknak, hanem a mi kis hazánkunk is szolgálunk vele. Ezek az összekötő szálak közelebb viszik egymáshoz a világ ifjuságát, kicserélődnek általa a gondolatok s lelki harmóniát teremtenek a jövő nemzedék életében. S mikor a fiuk emberekké nőnek, a jamboree bűbajos világa újból jelentzik majd és helyet kér magának az események kialakulásában.

Ezért érdemes volt őrséget állani ott Gödöllőn a világ csendje fölött virrasztó szegény magyar éjszakában. Ez megérte az áldozatot is, amely minket is odasegített, hogy órállók lehessünk. Az ifjuság lelkében nagyszerű erők és boldog ígéretek élnek. Segítsük az erők kibontakozását a jövőben is, hogy ezáltal siettessük a bennük rejlő ígéretek megvalósulását. A jamboree történet adakozások a tehelyen is hálás szeretettel köszönjük. Az adományokat lapunk következő számában nyugtázzuk.

Jó munkát!

Pethő István
parancsnok.

ISTEN ELŐTT.

BIBLIAI NAPTÁR.

Okt. 15—Nov. 15.

Szeressük a Bibliát, mint a legmélyebb vallásos tapasztalatokat tartalmazó könyvet. Olvassuk minél gyakrabban, mert különben a vallásos érzés — mint a patak, melyet többé nem táplál a forrás vize — kiszárad, kihál belőlünk. Lapunk havonta jelenik meg, így nem közölhetünk minden napra egy-egy kiválasztott részt, hanem egy hétre két bibliai helyet fogunk elolvasásra megjelölni. Egy-egy bibliai részt olvassunk el három-négy napon át ismételtlen s minden igazságába éljük bele magunkat. Október 15—November 15-ig terjedő hónapra a következő részeket jelöljük ki olvasásra: . . .

okt. 15—18. Jakab apostol levele 1 rész 1—12 v.
 okt. 19—21. Jakab apostol levele 1 rész 13—27 v.
 okt. 22—25. Jakab apostol levele 2 rész 1—13 v.
 okt. 26—28. Jakab apostol levele 2 rész 14—26 v.
 okt. 29—31. Pál apostol I. korinthusi levele I. rész 1—22 v.
 nov. 1—4. Pál apostol I. korinthusi levele II. rész 35—57 v.
 nov. 5—8. Jakab apostol levele 4 rész
 nov. 9—11. Jakab apostol levele 5 rész 1—7 v.
 nov. 12—15. Pál apostol római levele 8 rész 1—15 v.

Ami a kijelölt bibliai részből lelkünket különösen megragadja igyekezzünk emlékezetünkbe vésni, azaz szöszereint megtanulni. Egy-egy igazság éppen akkor nyugtatja meg lelkünket, amikor arra a legnagyobb szükség van!

Igaz szép történet.

Egy szabó egyszer magának is akart készíteni egy új és szép ruhát. Ne mondhasa senki sem róla, hogy a szabó rongyos ruhában jár.

Meg is vásárolt egy szép és jó szövetdarabot. Gyönyörű szövet, — gondolja, — amint gyönyörködve nézi. Milyen szép mintás! Karcsu lesz a ruha és hozzám simuló... képzelete már látja is a ruhát, amelyre lehetőséget nyújt a szövetdarab.

De hirtelen vevő nyitja be a műhely ajtaját, félrerakja a maga szövetét és a vevő ruhájáról kezdenek tárgyalni. Megalkusznak. Munkához fog a szabó és elkészül a rendelt ruhával.

Most már újra a magáéhoz foghat, de alig rajzolta ki a mintákat a szövetre, új rendelő jön ismét félredobja a magáét.

Hetekig nem foghatja kezébe az ollót a maga ruhája kiszabásához. Hónapok telnek, — a szabónak mindig a máséval kell foglalkoznia, — nem juthat a magáéhoz talán soha...

Egyszer évek múlva mégis csak kiszabta. És évekig heverték a darabok kiszabva... összekeveredve... kiszabott darabok és a szabásból kiesett foltok...

Végre hozzájuthat egyszer a saját ruhájához. Meg aztán már kellene is nagyon az új ruha, mert a régi kopott, viselt, nagyon. Válogatni kezd, — éppen a foltokat szedegeti, — mikor a boltjában váratlanul tűz üt ki. Megrémül a szabó... mi lesz a ruhával... rémültében a darabokhoz kap... és egy néhány folt darabot szorítva magához kimenekül az égő üzletből...

Ez a szabó te vagy testvér. Ember, te vagy az a szerencsétlen szabó. Előtted, kezdedben a legszebb szövetdarab, — a földi életed. Gyönyörű lehetőségek, — egy szép, új ruhára a lelked számára. De mikor készíted el szép lélekruhádat... ha mindig mással foglalkozol?... Csak földi

dolgokkal anyagi dolgokkal, és a mások dolgaival, de sohasem a lelked égi ruhájával. — Pedig régi ruhája lelkednek: a tested mindig kopik... mi lesz a lelked új ruhája, ha apróságokra szabdaltad életed szövetét?...

Egyszer felgyújtja boltodat a halál és akkor rémületben egy „Istenem“ sóhajtást, vagy egy imádság foltot kapsz magadra és úgy menekülsz Isten nélküli életed rongyos ruhájában, didergő lélekkel ebből a világból a másik Életbe... te szegény földi ember... szegény szerencsétlen szabó...

Biró Lajos.

A JÖVŐ UTJAIN.

DEBRECEN.

Amióta a legutolsó számunkban a debreceni körlelkésséggel kapcsolatos cikkünk megjelent, nem egy helyről kapjuk az őszinte, meleg szívből jövő jókívánatokat és a magyaros kemény kézzsoritásokat, amelyek mind azt mondják: „én is így gondoltam, ez a helyes út, csak előre“. Nem szeretjük a dobot verni, de lehetetlen, hogy le ne közöljük az itt következő levelet, amelynél hívebben és lelkesebben senki és semmi vissza nem tükrözheti a kérdés lényegét és annak fontosságát. De hadd beszéljen a levél:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Úr!

Igaz örömmel olvastam az Unitárius Értesítő szeptemberi számában beszámolását arról az erőfeszítésről, amellyel körlelkésséget igyekeznek megteremteni Debrecen központtal. Mint olyan, aki pedagógus minőségben immár évek óta működöm e leendő körlelkésség egyik jelentékeny városában, némi tapasztalat alapján állíthatom, hogy mind a felnőtt, de különösképpen az ifjú unitárius generáció szempontjából, sőt az unitárius ideológia és világszemlélet életelvévé és teremtő tényezővé fejlesztésében illetőleg megőrzésében milyen roppant jelentőségű volna ennek az intézménynek minél előbbi munkába állítása.

A nem mindössze hívőket regisztráló, de azokhoz a lelki gondozás és vezetés melegségével hozzáhajló egyházi tevékenységnek szerencsés és üdvös megnyilatkozását üdvözölhetjük ebben a most még tervben, de remélhetőleg rövidesen tényben.

Miskolc, 1933. október 3.

Vagyok a szerkesztő Úrnak

megkülönböztetett tisztelettel:

Fekete Miklós

áll. f. ker. isk. tanár.

Mosást, vasalást, takarítást, négy gyermekes unitárius asszony vállal. Férje munkanélküli. Címe: Nagy Jánosné, Budapest, VII. Lipótvár-utca 3. ajtó 2.

Előfizetési felhívás. Ez a cím másodszor kerül a f. évben lapunk hasábjaira. Először januárban kértük az előfizetési összegeket, amelyre sok olvasónk készségesen felelt azzal, hogy elküldte támogatását lapunk számára. De vannak olyanok is, akiknek figyelmét elkerülte felhívásunk. A számukra a mai lappéldányhoz postai befizető lapot (csekket) mellékelünk. Kérjük tőlük ismételt, igaz testvéri szeretettel az előfizetési díj beküldését. Amennyiben kérésünk nem találta meghallgatásra, úgy megkezdjük a nem fizetőknek az előfizetők névsorából való törölését. Ezt annál inkább is megteesszük, mert állandóan jelentkeznek az új előfizetők, akiket már nem tudunk kielégíteni az eddig nyomott példányszámból. Miért terhelnök meg magunkat új számok nyomásával, amikor egyszerűen célt érhetünk azzal is, hogy a törekvéseinket nem honoráló olvasónak a lap küldését beszüntetjük. Azt is közöljük, hogy a törléseket a jó módban élő, de mégsem fizető híveinknél fogjuk kezdeni, mert elvünk az, hogy „noblesse oblige“, ami magyarra fordítva az jelenti, hogy akinek adott az Isten, attól a mai nehéz időkben kétszeresen el lehet várni, hogy ő is adjon a jó ügynek. Hűséges jó barátainktól, kedves olvasóinktól pedig további jóakarató támogatást várunk és nekik ugyanezt nyújtjuk. Az ő szeretetük számunkra a legnagyobb kitüntetés, a legmélyebb öröm, a mi küzdelmünk és kitartásunk pedig legyen számunkra az új unitárius győzelmének biztos záloga!

A szegény olvasó javára az adományok nem szünetelnek. Most is jönnek lapunk pénztárába a jószívek adományai: Fekete Imre hadbíró százados 9.— P, Péterfy Gyula, dr. Péterfy Gyula 4-4 P, Máthé Ernő (lapunk nyomdája), Orbók Sándor (Egercsehi) és dr. Ürmössy Gyula 2-2 P-t adakoztak a névtelen szegény olvasó javára, aki bizonyára hálás szívvvel olvassa, hogy szerető lelkek lehetővé teszik számára, hogy lapunk minden hónapban kopogtasson ajtaján.

A szeptemberi negyedévi kebli tanácsi ülésének ünnepélyes percei voltak az elnöki megnyitó és dr. Drummond látogatása. Az elnöki megnyitót dr. Tóth György vagyongazdálkodó gondnok tartotta. A megnyitóban felszólította az egyház tagjait, hogy az egyház munkájában résztvegyenek, adó és adományfillérekkel járuljanak az egyház költségeihez és az egyházhoz való tartozásukat az egyház működésében különösen a templomozásban való részvétellel mutassák meg. Együttel már az elnöki megnyitóban is megemlítette a templomház renoválásának ügyét. Egyrészt azért lett sürgős, mert vannak a házon sürgős javítani valók és esetleg lehetne még adókedvezményt szerezni. Az ülés folytatása közben lépett be a templomba dr. Drummond dr. Csiki Gábor misszió lelkész kíséretében. A kebli tanács felállással fogadta és Józán Miklós püspöki vikárius angol nyelven üdvözölte. Dr. Drummond beszédében, melyet szintén a vikárius ur tolmácsolt, megemlítette, hogy ő a béke ügyében tartott világtalálkozóról jö, ahol elhatározták, hogy a legköze-

lebbi gyűléstüket Budapesten tartják. Dr. Csiki Gábor misszió lelkész tolmácsolása mellett megemlékezett a püspöki vikárius lelkészkedésének negyven éves jubileumáról az együtt töltött akadémiai évekről és arról a lelki kapcsolatról, hogy az ő tanár apja mindkettőjük lelki atyja volt.

A Dunabogdányi unitárius ifjusági konferenciáról szóló beszámoló jelentést a kebli tanács nagy örömmel és érdeklődő figyelemmel vette tudomásul. Az ifjuság memorandumát szintén meghallgatta a kebli tanács, mely szerint az ifjuság

1. a vallásos buzgóságot a maga részéről megígéri, egyúttal kéri a vezetők példaadását,
2. kéri, hogy a külföldi sajtóban megjelent cikkek nagyobb figyelembe vétnessenek és a tévhtrek megcáfoltassanak,
3. kéri, hogy más egyházakkal szemben gerinces viselkedést tanúsítson az egyház
4. a reverzális ellen kíván harcolni és erre segítséget kér
5. az ifju korban levő gyermekek gondozását kéri
6. a diakonissza intézmény bevezetését kéri.

A kebli tanács örömmel hallgatta az ifjuság memorandumát és szükebb bizottságra bizta az egyes pontokra való válaszadást. A múlt tanévben a konferencián kívül a Jamboree és a Vasárnapi iskola kirándulása volt új. Elmondhatjuk, hogy mind a három jól sikerült. A kebli tanács örömmel vette tudomásul az ezekről szóló bejelentéseket és köszönő iratokban fejezte ki háláját azért a buzgalomért, amit a rendezők, a közreműködők és maga a résztvevő ifjuság kifejtett. Ha tovább is ilyen lelkesedéssel folyik az ifjuság munkája, akkor nem lankad el az unitarizmus és biztosítva lesz a jövője.

A kebli Tanács foglalkozott a templomház és az alapítványi ház lakóinak a bérleengedési kérésével is November hó elsejétől teljesítette és ez az engedmény 1500—2000 P veszteséget jelent jövedelem szempontjából. Ezért nem szószaporítás, ha újból felszólítjuk ez alkalommal is egyházunk tagjait az egyházi adó befizetésére.

Áldozatos lelkü irodai munkást keresünk. A budapesti eklézsia a mai kor igényeinek megfelelően az állami adminisztrációhoz kell, hogy alkalmazkodjék. A szétágazó állami adminisztrációnak az egyházunkat érintő része az eklézsia irodáján bonyolódik le. Ezt az irodai munkát nem tudják ma már maradéktalan pontossággal elvégezni, bár időt nem kimélő szorgalommal tevékenykednek. Ha híveink közül nyugdíjas állapotban, vagy másként is egyesek oly helyzetben vannak, a *napnak bármely részét* az egyház munkájára áldozhatják: szíves jelentkezésüket kérjük. Az egyház vagyoni leltárának részletes elkészítése, az irattár rendezése és az irodai munkával kapcsolatos rendezések volnának a vázlatosan megjelölhető feladatok. A vezetőség önzetlen munkájával példát mutat. A példa követőkre vár. És mi a jelentkezéseket várjuk! Az egyházköztség nevében

Dr. Tóth György.

Gyermekistentisztelet Vezetők szeptember 29-én értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a folyó tanévben a következő helyeken lesznek iskolás tanulóink számára Istentiszteletek: I. Attila-u. 1.: vezeti Csiki Eszter; II. Medve-u. 5.: vezeti Simonyi Gyöngyi; IV. Cukorutca el. isk.: vezeti Buzogány Anna; V. Koháry-u. 4.: vezeti Barabás István; V. Szemere-u. 3.: (apródok és cserkészek számára) vezeti dr. vitéz Nyiredy Gézané; VI. ker. Gömb-u. 53.: vezeti dr. Zsakó Andorné; VI. Aréna-ut 25.:

vezeti Hollósy F. Klára; VII. Telep-u. 32.: vezeti Rend Dénes; VIII. Duónics-u. 17.: vezeti Kerekes Ilona; IX. Rákos-u. 3.: vezeti Rajczy Mária; IX. Gyáli-ut 25.: vezeti Gyarmathy Ilona; X. Százados-ut 6.: vezeti Rédiger Károly; X. Szt. László-tér 1.: vezeti Ujváry László. Pestkörnyéken a következő helyeken lesznek Gyermekistentiszteletek: Csepel: Templomtéri polg. isk.: vezeti Peter Julia; Kispeszt: II. sz. el. isk.: vezeti Szilágyi Tamás; Pestszenterzsébet; Erzsébet uti el. isk.: vezeti Imreh Ilona; Pestszentlőrinc: Üllői-ut 100. el. isk.: vezeti Égeni Attila; Rákospalota: Mávtelepi iskola: vezeti Csáka Dezső; Ujpest: Szt. István téri polg. isk.: vez. Vadadi Albertné. A Gyermekistentiszteletek a fent felsorolt helyeken okt. 8., okt. 22., nov. 12., nov. 26., dec. 10-én vasárnap délelőtt 9 órakor lesznek. A szülők tartsák számon és küldjék gyermekeiket a legközelebbi istentiszteleti helyre.

Őszövetségi történetek és próféciák címmel Iván László dr. tollából új vezérkönyv jelent a Gyermekistentiszteletek vezetői számára. Egyenlőre mindössze 60 példányban sokszorosított, mivel nincs anyagi fedezet ki nyomtatására. A benne foglalt huszonnégy vasárnapi tanítás csupán első része egy négy tagból álló sorozatnak, melynek második része (Jézus) és a harmadik része (Pál apostol) már készen vannak s csak a negyedik rész (Az apostolok tanításai) vár megírásra. Ha ez elkészül, akkor ez lesz egyházunkban az első, rendszeres, négy évre terjedő gyermekistentiszteleti vezérkönyv. A könyv iránt érdeklődők forduljanak az Unitárius Iratmisszióhoz (V. Koháry-u. 4.)

Rádiós Istentisztelet lesz október 31-én a reformáció emléknapján Koháry-utcai templomunkból. A szolgálatot Bartók Géza polgári lelkész végzi. Felhívjuk erre az alkalomra fővárosi és vidéki hiveink figyelmét.

A Heltai Gáspár Bibliakör hallgatóinak száma október 5-én lépte át első ízben a harmincat úgy, hogy a lelkészi hivatal meglehetősen szűk lett a tagok befogadásaira. Legközelebbi óráink október 19-én és november 9-én csütörtökön este pontosan hét órakor. Olvassuk szorgalmasan a bibliai naptárban kijelölt részeket!

A kőbányai máv. telepi gyülekezetünk életéről érdekes statisztikai összeállítást készített Bodóczy Gábor presbiter a gyülekezet szórványgondnoka. Az 1932. évben nevezett szórványban volt 23 Istentisztelet 1142 résztvevővel, akik közül 199 más felekezetű volt. Egész évben a perselypénz 39 P. 24 fillért tett ki, ami fejenként valamivel több mint 3 fillér. Ez hiveink nagy szegénységét mutatja, mert más részről a hivek buzgósága kielégítő. Ugyanis átlagban számítva 41-en vettek részt hivünk közül egy-egy Istentiszteleten. Az év folyamán egy szeretetvendégséget rendeztek, amelyen 218-an vettek részt, melynek tiszta jövedelme 85— Pengő volt. Ez utóbbi adat azt mutatja, hogy az ilyen összejövetelek mindig vonzóak társadalmunkra. A mintaszerű statisztika például szolgálhat a többi szórványgondnok testvéreknek is.

Diákvacsoraakció. A Nőszövetség folyó hó 15-én megkezdte diákvacsora akcióját. Felkérjük hiveinket, akik az elmúlt években is oly megértő aldozatkészséggel támogatták a Nőszövetség akcióját, az idén is lelkes szeretettel legyenek

segítségére a vezetőségnek áldásos munkájában. Mult évi beszámolóinkat helyszüke miatt lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

A Keresztény Magvetőt a magasabb egyházirodalmi igényeket támasztó hiveink nagybecsű figyelmébe ajánljuk. A hátralékos előfizetőket a kolozsvári atyafiak nevében felkérjük, hogy díjaikat postautalványon vagy csekken a cél megjelölésével az O. K. H. betét számlájára részletekben is befizetni sziveskedjenek. Dr. Tóth Gy. afia a kolozsváriaknak ajánlotta, hogy a mai nehéz pénzügyi viszonyokra tekintettel Magyarországon az előfizetést szállítsák le 8 pengőre, hogy annál több előfizetőt megnyerhessenek. Pártoljuk egyházi irodalmunkat.

Csonkamagyarországi egyházunkból új ifju jelentkezett theologiai tanulmányokra. Barabás István lelkészünk fia: István ment le Kolozsvárra, hogy elő készüljön az unitárius lelkész terhes, de egyben örömmel teljes hivatására. Isten áldása legyen nemes törekvésén!

Dr. László János parlamenti fogalmazó, László János tb. kebli tanácsosunk fia, aki három esztendővel ezelőtt lett államtudományi doktor, most a jogi doktorátust szerezte meg kitüntetéssel. Ugy kedves atyánkfianak, mint édes atyjának gratulálunk!

Hargitaváralja Jelképes Székelyközség szervezkedése. A Csonkaország területén élő összes székelyekhez Hargitaváralja Jelképes Székelyközség szervező bizottsága felhívást, szózatot intéz, melyben lelkes székely öntudattal arra kéri fajtestvéreit, hogy lépjenek be a község lakói közé. A szózatot tartalmazó nyomtatványt az összes postahivatalok megfogják kapni és azokat a kézbesítési területükön lakó székelyeknek kézbesítik. Budapesten a felhívást a hatóságok, hivatalok, egyesületek, kaszinók, iskolák, nagy cégek stb. között is szétfogják osztani ugyan csak székelyek kezeihez való juttatás végett. A község kötetlenségébe való felvételért 1 P. letelepedési illetéket és évi 1 P. adót kell fizetni. Részletesebb felvilágosítást a szózat tal együtt levő Tudnivalók adnak. Ha az érdeklődők nevezetesen pedig a szervezkedésben résztvenni kívánók folyó évi október végéig a postahivataloktól kérendő felvilágosítás után sem juthatnának hozzá a felhíváshoz, annak megküldését a szervező-bizottság elnökétől, Dimény Mózes ny. postafőigazgatótól (Budapest, II., Lánchid-u. 8.) kérhetik. A község reméli, hogy a megkezdett uton a Csonkaország összes székelyeit egy táborba tudja tömöríteni. A napokban szétküldendő szózatra ezekben hívjuk fel a székelység figyelmét.

Vidék.

Debreceni hivek, az őszi hálaadó istentisztelet végén, október 1-én, a virágokkal diszitett imaházban, ünnepélyesen köszöntötték beszolgáló lelkészüket Józán Miklóst negyvenéves szolgálati jubileuma alkalmából. Székely János fb. gondnok megható szavakban tolmácsolta a gyülekezet örömet és Isten iránti háláját a nevezetes évforduló alkalmából. A tanuló ifjuság részéről — gyönyörű esokor mellett — Egyed Miklós mondott köszöntőt. Mire Józán vikárius keresetlen szavakban mondott köszönetet. A kebli tanács Egyed János gondnok indítványára, jegyzőkönyvileg kívánta megörökíteni a szeretett lelkipásztornak a debreceni gyülekezet alapítása és fejlesztése körül szerzett érdemeit.

Füzesgyarmaton, okt. 2-án d. u. az iskolában szintén nem várt ünnepeltetésben volt része Józán Miklós vikáriusnak. Itt a presbyterium élén, *Kincses László* lelkész köszöntötte. A gyülekezet női és az ifjuság virágokkal kedveskedtek, miket az ünnepelt szíves szavakban köszönt meg és a sorainkból elköltözött alapító hivek sirjára óhajtott elhelyezni.

Erdély.

Püspöki körut. Dr. Boros György püspök augusztus utolsó és szeptember első napjaiban köruton volt háromszéki és néhány udvarhelyi egyházunkban. A körutat *Brassóban* kezdte meg aug. 23-án, ahol a templomépítés nagyfontosságú ügyében folytatott tanácskozásokat. Innen szentivánlaborfalvi ifjúsági konferenciára ment, amely iránt élénken érdeklődött. Aug. 29-én *Árkost* látogatta meg, következő napon pedig *Sepsiköröspatakon* és *Bölonben* intézett el fontos egyházközségi problémákat. Augusztus utolsó napján *Nagyajta* és *Felsőrákos* egyházközségek örvendettek a püspöki látogatásnak. Nagyján az új kulturintézményeket tekintette meg a püspök nagy meglepéssel. Szeptember első napján a *vargyasi* egyház üdvözölhette diszközgyűlés keretében, délután pedig *Oklánd* unitárius közönsége köszönthette főpásztorát. Másnap a püspök *Homoródszentpál* és *Homoródszentmárton* unitárius községeket látogatta meg, mindkét helyen meleg fogadtatásban részesült. A körutat szept. 3-án *Székelyudvarhelyen* a jubileumi ünnepségen való megjelenésével zárta be. Itt a templomépítés huszonötödik évfordulóját ünnepelték a hivek s az ünnepélyes Istentisztelet végeztével, melyen *Vári Albert* vallásnár prédikált, a püspök mondott áldást az összegyűlt ünneplő hivekre. Este templomi ünnepség volt, amelyen *Dr. Varga Béla* teológiai tanár tartott előadást: „Korunk lelki átalakulása és a vallás jövője” címmel.

Dicsőszentmártonban a nyár folyamán (július 23.) ifjúsági gyűlés volt Gvidó Béla esperes meghívására. 170 ifju jelent meg a hívó szóra, hogy megalakítsák az egész küküllői egyházkörsre kiterjedő ifjúsági szervezetet. Az ünnepélyes Istentiszteletet *Pál Tamás* küküllődombi lelkész végezte. Az egész nap különböző felolvasásokkal, továbbá ifjúsági ének és zenekarok bemutatóival telt el.

Homoródfürdön ezen a nyáron is megtartották (aug. 20.) a minden évben szokásos „unitárius bucsut.” Igen nagy számu résztvevővel folyt le az idén a Homoród völgyének ez az aratási hálaünnepsége, amelyen Fazakas Jenő recsenyédi lelkész tartott Istentiszteletet a zugó fenyesek által alkotott templomban. Az ünnepet a fürdőhely nagy termében délután műsor este, pedig táncmulatság zárta be.

Bukaresti egyházközségünk lelkészi hivatala átköltözött új helyiségbe. Az új pontos cím: Bucuresti 2., Strada Basarabia No. 37.

Az ismeretlen tanítvány megszólal. Ezen a címen fordította angolból *Lőrinczy Dénes* bukaresti lelkészünk egy igen érdekes könyvet, amely élvezetes stílusban dolgozza fel az evangéliumi történeteket. Amint a hely és idő engedi, visszatérünk ismertetésére. Ára 2 P. 50 fillér. Kapható a lelkészi irodában.

Egy unitárius hitvilága címen fordította le *dr. Kiss Elek* theol. tanár *A. Hallnak* a Britt Unitárius Társulat elnökének a könyvét. A könyv annyira érdemes a tanulmányozásra, hogy azt minden öntudatos, intelligens unitárius ember kezébe ajánljuk. Ma amikor minden vallás igyekszik magának meggyőződéses tagokat nevelni, igazán ideje volt, hogy nálunk ilyen könyv megjelenjen. Egyébként is a könyv ismertetésére

biztosan visszatérünk. Ára 2 Pengő. Beszerezhető Unitárius Iratmisszió, V., Koháry-utca 4.

Új lelkész. Dr. Boros György püspök a homoród-ujfalusi egyházközségbe *Végh Mihály* lelkészjelöltet nevezte ki, rendes lelkésznek. Isten áldása legyen munkáján!

Dr. Radványi László m. kir. kormánytanácsos, a Magyar Szaklapok Orsz. Egyesületének ügyvezető elnöke október 3-án életének 57. évében Budapesten elhunyt. Életében a magyar szaksajtó ügyének buzgó munkása és harcosa volt s ezzel nevét „aranybetűkkel írta be a magyar szaksajtó történetébe.”

vargyasi Máté Geza 9 éves korában október 5-én Seregélyesen, ahol édesatyja máv. tisztviselő, az angyalok honába költözött. A rövid földi élet utján adjon neki az Isten boldog örök életet!

Német-francia szakos fiatal, unitárius tanárnő ki a bécsi és nancyi egyetemeken is tanult, nyelvtanítást vállal, csoportokban is. Nagymező utca 39. Telefon: 113—30.

Fővárosi Paedagogiai Szemináriumot végzett okleveles tanítónő német nyelvtudással elemisták, polgáristák tanítását és korrepetálását jutányosan vállalja. Cím: Simonyi Györgyi, I. Németvölgyi-ut 60. I. em. 4.

Perzsaszönyegszövést és javítást elsőrendű kivitelben hadiözvegy unitárius uriasszony vállal levelező-lap hívására házhoz megy. Címe: özv. Derzsi Gyuláné, Ujpest, Jókai-utca 8.

Nehéz helyzetben élő hadirokkant házmesteri állást keres villában. Kertészkedik. Felesége mos, vasal, takarít. Címe: Barinka Károly, VI. Gömb-utca 34.

Az Unitárius Egyház Alkotmányának vázlatos jogtörténeti kifejlődése. Erdélyben most készül az unitárius egyház alkotmányának revíziója, amit az összes ma érvényes egyházi törvények összeszedésével (compilatio) és összhangba hozásával kellene megvalósítani. *Dr. Tóth György* kuriai bíró a javaslatához való hozzászólás alapvető irányelveit állította össze a fenti munkájában. Ebben a munkában benne van a csonkamagyarországi Igazgató-Tanács szervezete is! Másfél iv és ára 1 pengő. Csak 50—60 példányban kerül eladásra! Felhívjuk erre a munkára az Igazgató Tanács és presbyterium tagjainak figyelmét és ajánljuk, hogy vegyék meg, mert ezt is idegenek szétkapkodják és unitárius kezekben ebből is épügy nem fog lenni, mint az „Egyházi Törvény”-ből. A megrendelés az Egyházközség irodájához intézendő: Zsigmond L. pénztáros nevére, a cél megjelölésével.

HIVATALOS RÉSZ

Igazgató-Tanács f. évi október 27-én (péntek) d. u. 1/2 6 órakor a tanácsteremben évnegyedi rendes ülést tart. — Allandó vegyes bizottság előkészítő ülése október 24-én (kedd) d. u. 1/2 6 órakor.

Tárgysorozat — postán.

Lelkészi nyugdíjalapra ujabban adaooztak a következő buzgó atyánkfiai; özv. *Ráduly Jánosné* 100 P., *Szabó István* (fia emlékére) és *dr. Székely Akos* (Mármarosziget) 30—30 P., *dr. László Albert* (Pécs) 20 P. *Borsosné Wendler Irma* 6 P., *Gál Gyula* (Pomáz fia emlékére) 5 P. Szentmihálynap perselygyűjtés: 11 P. 48 f. Fogadják a nemesszívü adakozók Egyházunk hála köszönetét. Példájuk szolgáljon buzdításul másoknak is, akiknek még eddig nem volt módjukban, hogy erre a szent célra áldozzanak!

Istentiszteleti sorrend november havában.

H O L	Melyik napon	Nely órában	Szolgálatot végzi
A., Templomokban:			
V. Koháry-u. 4. (ifjúsági)	5.	d.e. 11.	Pethő István
" "	12.	" "	Józan Miklós
" "	19. 26.	" "	Barabás István
IX., Rákos-u. 3.	5. 19.	d.e. 10.	dr. Csiki Gábor
" "	12. 26.	" "	Ferencz József
B., Körzetekben:			
VI. Gömb-u. 53. el. iskola	12.	d.u. 4.	Barabás István
X. M. Á. V. telep Prot. imah.	5. 19.	" "	dr. Csiki Gábor
C., Pestkörnyéken:			
Csepel — Templomtéri p. isk.	12.	d.e. 11.	Pethő István
Kispest — Wekerle-t. II. sz. e. isk.	19.	d.u. 4.	dr. Csiki Gábor
Pszterzsébet — Erzsébet-u. e. i.	12. 26.	" "	Ferencz József
Pasztőrinc - Áll. Tel. - Kulturház	26.	d.e. 11.	Pethő István
Rákospalota - Máv. telepi isk.	19.	d.u. 4.	Barabás István
Újpest - Szt. István-téri polg. isk.	5.	" "	Barabás István
D., Vidéken:			
a. Debrecen — Hatvan-u. 24. Unitárius Imaház	5.	d.e. 10.	Józan Miklós
b. Győr — Ref. templom	19.	d.e. 11.	Józan Miklós
c. Kaposvár — Ref. templom	19.	" "	Ferencz József
d. Kecskemét — Ref. templom	12.	" "	dr. Csiki Gábor
e. Nyiregyháza — Evang. el. iskola díszterme	26.	d.e. 10.	Józan Miklós

NBI Aláhuzott dátumokon: **Urvacsora-osztás.** — Nov. 26-án és a decemberi vasárnapokon d. u. 6 órakor közös **adventi ábítat** a Misszió-Ház tempórában. Sorozatos konferenciák „**Jézus személyisége**” címén.

Énekeskönyv, imakönyv, unitárius irodalom	Kapható az UNITÁRIUS IRATMISSZIÓNÁL V. k., Koháry-utca 4. l. emelet, 8. — Nyitva csütörtökön 5—7, vasárnap 12—1-ig.
---	---

POSTAI SZÁLLÍTÁS 10 SZÁZALÉK FELÁRRAL.

GABOR ANTAL FATELEPE
Budapest, IX. kerület,
Remete-u. 11. szám.
Butor, épület és tűzifa
állandóan raktáron.
Telefon: 41-2-54. sz.

Könyvek kötését
a legegyszerűbbtől a leg-
diszesebb kivitelben, jutá-
nyos árban vállal

TICHY REZSŐ
könyvkötő
IX., Mária Valéria-telep
61/359b.
Levelezőlap hívásra jövök.

Felelős kiadó: Dr. Iván László

**Unitárius hittest-
véreknek ked-
vezményesen
dolgozik**

**NAGY
ÁRON**
asztalosmester

VII., Károly krt. 9. Telefonhívó: 33-0-73.

**Dr. TIHANYI
GYÖRGY**

fogorvos rendelője
Budapest, IV., Pro-
hászka Ottokár-utca
8. szám — Ren-
del: 12-1/2 és 3-6
órák alatt. — Uni-
tárius betegeknek
kedvezmény.
ugyanott kozmetikai rendelés

berde lajos

unitárius cipésmester

jutányosan vállal

minden munkát

Lakik: II., Batthyány-utca 48.

Hó- és sárcipőt is készít.

UNITÁRIUS ÉRTESITŐ

SZERKESZTŐSÉGE

ÉS

KIADÓHIVATALA

LEGJUTÁNYOSSAB-

BAN FELVESZ

H I R D E T É S E K E T

Máté Ernő, Budapest, VIII., József-utca 61